

sosialurinn

telf. 14720 . 11820

box 76, 3800 Tórshavn

Útgevandi: Føroya Javnaðarflokkur

Fyrirtaksstjóri: Tórfinn Smith

Bladstjóri: Vilhelm Johannesen (ábyrgd)

Bladmenn: Hogni Djurhuus

Jóhann Mortensen

Jan Müller

Lýsingar: Arne Thomsen

Uppseting: Sosialurinn

Prent: Dimmalætting

Búskapurinn

BÚSKAPUR okkara er grundaður á, at nærum øll okkara framleiðsla skal útflytast og heraftrat øll nýtsla at kalla innflytast, samstundis sum arbeiðstreytirnar eru tær, at vit í flestum førum megu sáttmálalanda okkum til veiðirættindi við grannalond og viðskiftalond.

SOSTATT er okkara búskapur nær tengdur at figgjarviðurskiftunum rundan um okkum og marknaðarstöðuni í teimum londum, har vit skulu selja.

HESI viðurskifti aftrat tí tryggleika vit hava í ríkisstudninginum, er grundarlagið undir samfelagnum og búskapinum. Gongdin hevur sýnt, at neyðugt er at útbýggja samfelagið soleiðis, at framleiðslan verður mest møgulig í landinum. Í nýggja árinum og í tí politiska málsetninginum hjá teimum, sum koma at stjórna landinum, má tí liggja fremst, at skipa fyri uppbygging av framleiðslutólunum, soleiðis at tann fongur, sum kemur upp úr sjónum, kann verða tilvirkaður sum mest í landinum.

SOLEIÐIS skuldi útliðið fyri framtíðini liggið greitt og møguleikarnir verið stórir fyri skapan av tryggum samfelag.

TEY tiltøk, sum sitandi stýri gjørdi at tryggja samfelagið, soleiðis at arbeiði var fyri allar hendur, hepnadist væl. Nú er at festa hesi uppáftur betur og gerst tað, um vit hava fyri eygað grundleggjandi viðurskiftini, sum liggja í hesum báðum, at styrkja búskapin — tað gerst við miðvísium iløgum í arbeiðsskapandi virkir.

TAD gevur ikki bert vónir um trygg viðurskifti — men øll útliði til at vit framvegis kunnu vænta samfelagsgongdina at liggja í góðari legu.

HELDUR ÍBÚÐ ENN SVIMJIHØLL

Býráðsformaðurin er komin við einari frágreiðing og nýttársyni frá býráðnum. Har verður heitt á borgararnar um at »fylgja við og taka lut í loysnini av uppgávum.« Hetta ljóðar væl, men er einki vert, so leingi avgerðarrætturin hjá okkum borgarum er avmarkaður til ein kross fjórða hvørt ár.

Tá arbeiðsøkini hjá tí almenna verða avgjørd, er tað eitt náttúrligt ynski hjá borgarunum, at kommunan fyrst og fremst tekur sær av slíkum uppgávum, sum eru ov stórar fyri einstaklingin at fara undir. Skúlar, vegir og havnir, ítróttareki o.s.fr. Og húsabygging.

Bygging av húsum og íbúðum er í dag vorðin ein ov stór uppgáva hjá teimum flestu. Húsabygging er ein av teimum uppgávum, sum einstaklingurin ikki longur megna einsamallur. Vit eru komin til tað, at kommunan má yvirtaka ábyrgdina av, at fólk hava eitt stað at búgva, eins og tað almenna áður hevur yvirtikið ábyrgdina av t.d. undirvising, posti, samferðslu, renovatión.

Í grannalondum okkara er lógfest, at kommunan hevur skyldu at útvega borgarunum tak yvir høvdið. (Hvussu henda lóg verður fylgd, er ein onnur søga).

Men hvussu við Havnar Kommununi, sambært frágreiðingini?

Jú, »tað er bráðneyðugt, at fólk fáa høvi at byggja sær hús.« Húsa-

bygging er framvegis ábyrgd hjá hvørjum einstaklingi; kommunan skal bert veita fólk høvi at byggja sær sjálvum síni egnu hús. Vit mugu spyrja: hvat so við tí stóðugt vaksandi bólkinum, sum aldrin fær møguleika (ráð) at byggja? Hvar skulu vit búgva, sum hava eina inntøku minni enn 150.000 kr. um árið?

Tað er eitt náttúrligt ynski hjá fólk, at ábyrgd in fyri at útvega íbúðir verður flutt frá einstaklinginum til kommununa. Tað skal vera ein skylda hjá kommununi at útvega borgarunum íbúðir.

Men hvat kennir Havnar Kommununa sum skyldu sína? Jú, sambært nýttársheilsuni: »ein býur av tí stødd, Havnin nú hevur, hevur skyldu at hava eina svimjihøll til borgararnar.«

Vit hava ein svimjihøll, og hann kann brúkast eina tíð enn. Tí kunnu kanska tekja hann. Svímjihøllin skal kosta einar 20 mill.

tjak og meiningar

Vit gera lesarar okkara varugar við, at treytni fyri at fáa lesarabrev upptikin undir hesum teiginum er, at blaðstjórnin veit, hvør hevur skrivað brovini.

minnist meg rætt. Fyri henda pening kunnu byggjast í minsta lagi 60 hampuligar íbúðir. Eini 2—300 fólk kunnu sloppið burturúr íbúðarneyðini.

Lat okkum vita, um nakað er aftan fyri fongur orðini um, at borgararnir skulu »taka lut í loysnini av uppgávum.« Lat okkum sleppa at taka lut í avgerðunum eisini. Lat

okkum fáa eina fólkaatkvøðu: Hvat skal Havnar Kommununa brúka 20 mill. kr. til? Svímjihøll ella íbúðir. (Íbúðirnar verða enn afturgoldnar við leiguni).

Onnur hava ivaleyst fleiri góð uppskot — vit kunnu t.d. fingið nógvar barnagarðar fyri 20 mill. kr.

elin



VIT DRUKNA Í... (?)

Í nógva, nógva harrans ár hava fólk rópt um íbúðarneyð, men hvørja ferð hetta álvarsmál kemur fyri á hægsta stað, verður bert ypt øksl, hvør skal siga: vit kunnu einki gera.

Núsitandi býráðsformaður er ótaldar ferðir spurður um, hvat býráðið hevur í kvittanum hesum viðvikjandi, men hvørja ferð verður svarað, at nú má okkurt gerast við hetta átroðkandi mál. Nei, nú sær út til, at havnarfólk hevur meir fyri neyðini at duga at svimja, enn at búgva undir mannsmilugum korum. Vænta hesir góðu menn eina nýggja syndaflóð? Tað undrar ikki, tí her er syndað í ólukkum mál.

Ikki ein, men 20 mill. skulu leggjast í eina svimjihøll; var tað ikki betri farið, um tit nýttu henda pening at byggja íbúðir

fyrí? Ja, um tit bert fingi 10 íbúðir fyri henda pening, so var hann nógva ferðir betur farin.

Um heimin allan siggja vit yvirgang og manndráp framdan av fólk, ið kennir síni grundleggjandi mannrættindi traðkað undir fót. Tað skal ikki undra nakran, um hetta eisini verður vanligt her hjá okkum. Tá fara teir ráðandi einki at fata, tí teir bygdu jú bæði svimjihøllir og mangt annað — men teir gloymdu at byggja tað, sum var mest umráðandi: íbúðir, barnagarðar o.s.

Annars kann viðmerkjast, at mannrættindareglurnar hjá ST einki eru um svimjing, men harafturimóti leggja stórán dentin á at búgva væl.

Antqua



FYRI FRÍÐI?

Beint fyri nýtt frættist

úr fjareystri, at Vietnam hevur brúkt sovjetisk bygd stríðsflogfør til at gera innrás í Kambodja, fyri á tann hátt at gera enda á sosialistisku uppbyggingini har.

Vietnamesiskar herdeildir eru farnar um markðið til Kambodja í fleiri stöðum, stuðlaðar av sovjetiskum flogförum, sum hava tveitt tær til tiknu metaltetti-bumburnar yvir sivilikki í Kambodja og í vissum førum nýtt eiturgass móti bæði sivilfólki og kambodiansku verjuni.

Vietnamesiska innrásin í Kambodja hevur nú vart í nærum tveir mánaðar, og nú frættist, at vietnamesiskar herdeildir, saman við cubanarum og sovjetiskum ráðgevarum, hava hjálpt eini sokallaðari »Tjóðskaparligari frælsisfylking« at herseta umleið ein triðing av kambodianskum landsøki, og hevur hetta, sum rimuligt er, ført til rættuligt kríggi.

Hetta eru hendingar, sum fáa fólk at ivast stór-

krippi

Framhald á síðu 9

SPJØDD ORÐ UM BØKUR OG SKRÝÐINGAR

»Bókagarðs«-útgávan er heilt ófor í ár, og tað er ikki annað enn at fegnast um. Sjálvandi kann tjakast um, hvørt tað er rætt bert at geva bókur út innbundnar til rættlaga høgan pris, og ikki samstundis geva fíkkubóka-útgávur út fyri tey peningaligu minni mentu. Ein fíkkubók í útlöndum kostar stundum ikki meir enn umleið 15 kr., og so gjørdur vit ikki ritlistina til minni »fólkaøgn« fyri tað.

William Heinesen hevur skrytt allar forsiðurnar. Ein forsiður gevur ofta eina fyrstu-uppfatan av, hvat skaldsøgan er um. Her hugsi eg, at William á summum forsiðum hevur verið serstakliga óheppin. Fyrst á »Sølu Vølkum«, har tekning er av brosand madammu. Henda mynd sigur onki um innihaldið í skaldsøguni, gevur okk-

ur eina fatan, at skaldsøga Laxness er ein persóns-søga um onkra fitta gentu. Sjálvandi er Salka Valka sjálv høvudspeleikurur í bókini, men hon er ein politisk, samfelagslig skaldsøga um verkföll, arbeiðsviðurskifti, religiún, og kor fólksins annars. Hetta átti at verið lýst á eini forsiðumynd.

Og forsiðumyndin til »Pestina« er ræðulig sum pestin sjálf. At poppa eina slíka skaldsøgu við eini ræðumynd, sum minnr um onkra kriminalroman í Centrum ella plakatinu av onkrari amerikanskari ræðukvikmynd eftir Roman Polanski ella okkurt slíkt sum javnan vitjar Havnar Bio, tað er ov biligt.

Somuleiðis við myndini til »Barbu og harra Pál«. Bert ein barnatekning av brosand gentu. Hvat sig-

ur hetta um skaldsøguna? Og hví eitur bókini ikki bert »Barbara« á føroyskum eins og áðrenn hon varð »føroyskað«? Mær vitandi eita summi føroysk konufólk Barbara, men navnið »Barba« minnr meir um rabarbur enn um eitt føroyskt fólknavn.

Annars er tað gott, at vit nú hava fingið allar hesar bókurnar. Forsiður eiga gjarna at vera einfaldar fyri at fanga eygað, men tær eiga helst eisini at tekna upp eina symbolska heildarmynd av onkrum avgerandi í skaldsøguni. Og ikki einans vera ein liður í at gera samfelagslig verk til fittar psykologiskar mannalýsingar, og burturavgreiða tað politiska, sum høvundurin hevur havt í huga.